

Begrebsdefinition for en boltesamling

Brudstyrken R_m [N/mm²]

En bolts minimumsbrudstyrke er den trækspænding, fra hvilken et brud må finde sted i skaftet eller i gevindet (ikke i overgangen hoved/skaft). Hvis hele bolte prøves, kan strækgrænsen kun beregnes omtrent. Den nøjagtige strækgrænse og brudforlængelse kan i henhold til ISO 898 kun bestemmes på afdrejede prøver. Undtagelse: rust- og syrefaste bolte A1–A4 (ISO 3506).

Trækstyrke ved brud i gevindet:

$$R_m = \frac{\text{max. trækraft } F}{\text{spændingsareal}} \quad \left[\frac{\text{N}}{\text{mm}^2} \right]$$

▶ **Gevindets spændingsareal A_s [mm²]**
Side F.046, F.047

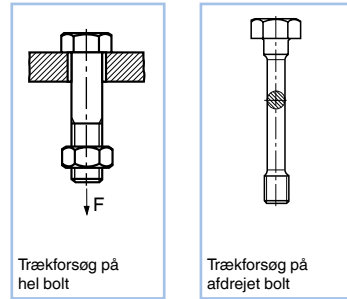
Trækstyrke ved brud i den cylindriske stamme (hele eller afdrejede bolte):

$$R_m = \frac{\text{max. trækraft } F}{\text{cylindrisk udgangsareal}} \quad \left[\frac{\text{N}}{\text{mm}^2} \right]$$

1 N/mm² = 1 MPa

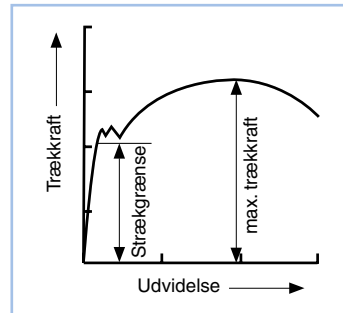
Strækgrænse R_{eL} [N/mm²]

Strækgrænsen er den trækspænding, fra hvilken forlængelsen ved tiltagende trækraft begynder at tiltage overproportionalt. Efter aflastningen bevares der en plastisk forlængelse.

Trækforsøg på hel bolt

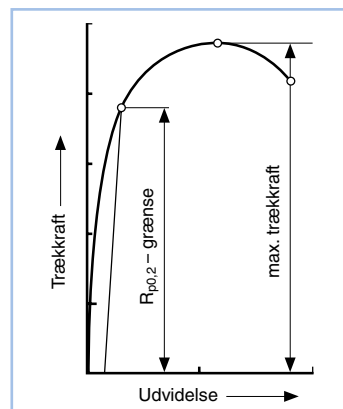
Trækforsøg på afdrejet bolt

0,2%-strækgrænse $R_{p0,2}$ [N/mm²]

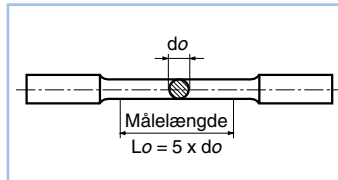
0,2%-strækgrænsen defineres som den trækspænding ved hvilken, der opnås en plastisk deformation, som giver en blivende forlængelse på 0,2%, efter aflastning.

I praksis må bolte ved tilspænding og under driftbelastning kun belastes indtil strækgrænsen h.h.v til 0,2%-strækgrænsen.

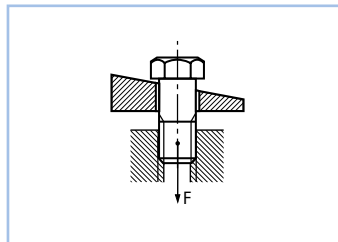

Brudforlængelse A [%]

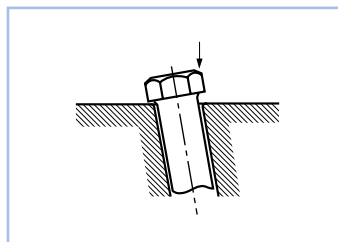
Denne opnås ved den belastning, hvor boltens knækker. Den tilbageværende plastiske forlængelse bestemmes på afdrejede bolte i et defineret område på skaftet. Undtagelse: Bolte A1–A4, hvor denne måles på ikke afdrejede bolte (ISO 3506).

Trækstyrke under skrå belastning

Trækstyrken beregnes på hele bolte og samtidig prøves hovedets styrke ved hjælp af et skråt anlæg. Bruddet må ikke ske i overgangen hoved/stamme.

Hovedets slagsejhed

Boltens hoved bøjes til en bestemt vinkel ved hjælp af hammer-slag. Der må herved ikke opstå begyndende revner i overgangen hoved/stamme (ISO 898, del 1).

Hårdhed

Hårdhed er generelt den modstand, som materialet yder mod et prøvelegemes indtrængning (se ISO 898, del 1).

Vickers hårdhed HV: ISO 6507

Pyramideindtryk (omfatter det samlede hårdhedsområde, som er normalt ved bolte).

Brinell hårdhed HB: ISO 6506

Kugleindtryk

Rockwell hårdhed HRC: ISO 6508

Kegleindtryk

Sammenligningstabeller for hårdhed
Side G.006

Kærvelagsejhed [Joule] ISO 83

er det slagarbejde, som anvendes ved en kærvelagsejhedsprøve. Fra boltens udtages der i nærheden af overfladen en prøve forsynet med kærvel. Denne prøve gennembrydes med et enkelt slag i en pendulhammer. Den giver oplysning om mikrostrukturen, legeringen, indesluttede fejl, etc. Måleværdien kan ikke benyttes til beregninger.

Overfladefejl

er slaggeindeslutninger, materialeoverlappinger og trækriller, der stammer fra tråden. **Revner** derimod er krystallinske brud uden indeslutning af fremmedstoffer. Vedr. enkeltheder se EN 493 og ISO 6157.

Overfladeafkuling

er i almindelighed en forringelse af kulstofindholdet i overfladen af gevindet på sejhærdede bolte se ISO 898, del 1.